

MUŽIKAS ŽEMAIČIŲ IR LIETUVOS

Dievaičiai žemės! Jei kurs turi gerą širdį,
Tegul tą mano balsą tavo ausys girdi!
O išgirdus – susimilk ant taip daugel vargų,
Susimilk ir nedūmok, jog mužiks yr vergu.

Eneidos knygoj antroj, eiloj 144.
Vergilijus

Dalele žmonių brangi, vienok paniekinta,
Iš kurio darbios rankos žemės vaisiai krinta!
Jei mano raštu tavo vargų nemažinsiu,
Norint sopulius širdies pasauliui priminsiu.

Mužike! tu ciesorius ir karalius gini, 5
Ir anų visų laimių rąste pamatini,
Ramti garbingų vardų, visų naudų klėtie,
Skruzdėle, nežinanti, kas tai yr tingėti!
Penėtoji giminių, tikra nekaltyste,
Tu mažne viens pažįsti, kas yr viežlyvystė! 10
Viso gero tėvystės sarge rūpesningas!
(Tos pavardės tau prigul, žmogau nelaimingas!)

Mužike! kurs pasaulio esi geradėju,
Dėl ko gi tave niekin, kaip dulkes tarp vėjų?
Tu, pavasarį girdint paukščių giedojimą, 15
Ar pernykštes rugienas, ar naują skynimą,
Nusitvėręs už žagrės, gilia vaga rausi,
Dūmodams, jogei vaisių su nuopelna gausi;
O kada valdant jaučius sustimp ranka viena,
Grobi antra, ilsinčia pataisai velėną; 20
Bet kol ant minkštos dirvos gali javus sėti,
Nors dukart reik išarti, dukart išekėti.

Mužike! jau sulaukei did kaitrios vasaros,
Iš kaktos kaip iš krosnies kasdien rūksta garas,
Ar kada šieną pjauni, ar kad aną grėbi, 25
Ar alkans be uždaro šaltus barščius srebi.
Matant pievoj kiekvieną prakaituotą pėdą,
Kurio širdis mok justis, apsiverkt ne gėda.

Atein turtingas ruduo – vėl darbingi laikai,

Skubiai einate dirvon ir patsai, ir vaikai; Paliekat tuščius namus, dirbat, nors apilsę, Vienas antrą raginant, trumpinat atilsį. Vos dar aušt ir dar saulė spindulių nemėto, O jau tu su šeimyna matai darbo vietą.	30
Tenai per dieną kruti iki pat vakaro, Kolei nepradės temti, kol neužkris žara. Neužtur tavo vargų nei saulės karštumas, Nei prakaitai, nei džiova, nei kaulų skaudumas.	35
Kas dieną javus dalgiu ar pjautuvu kerti, Kol paskutinio šiaudo žemėn neparverti, Kol pėdus nesuriši, dirvas nugrėbstysi, Kolei padoriai krūvas eiloms sustatysi.	40
O kad nei vienos varpos stovinčios nebliko, Gystant namon ant galvos parneši vainiką.	
Pons taria: „Garbė dievui, darbymets praėjo.“ Mužike! kitaip sakai: naujs darbs prasidėjo, O už visus sunkesnis, jei kas gal pažinti, Kaip tai staldus, diendaržius reikia ištuštinti, Kaipo, laukan išvežus, po dirvas kapstyti, Kaip su šake ant rankų vežiman drabstyti,	45
Kaip pūdymas sužėlęs sunkus yra kirpti Ir, kol rugius pasėsi, nepigu išdirbti. Jei kas norint supranta vargus tokius baisius, Tas žino, kaip tai sunkiai pelnos žemės vaisius.	50
Ilgai braidydamas purvą, jau sulaukei žiemos. Vėl kitoniškų vargų atein pradėjimas: Kaip tiktai gaidys pragys, jau nebegali gulti – Reik spragilą nutverti ir jaujoje kulti Ar, kaip prikaltis prie girnų, per didžiausią šaltį, Kalbėdams poterėlius, visą naktį malti;	55
O kaip tikt praded aušti, nors vėjs sniegą pusto, Vos tavo kumelikė pusnėj nepražūsta, Arba ir žemėvilkais, nors krint gausus lietus, Vežk rąstus, ronus, malkas, šatras, tvoras, mietus Ar važiuok ing kelionę per naktis be miego Ing Varšuvą ar Vilnių, Liepoją ar Rygą.	60
Mužike! rašiau darbus pagal mano galės. „Netiesa: tai tikt yra darbų mano dalys, Kurias tiktai nugraibe kaip verėne taukus: O kas gi tuos išskynė pievas, dirvas, laukus? Kas sausomis padarė tas pelkes bedugnes? Kas akmenis suskaldė su gelžiu per ugnis? Kas iš upių išvalė botyrines uolas,	65
	70

Ant kurių eldės, laivės tankiai susikulia? Kas vieškelius ištaisė, smiltimis išpylė, Ir iš abiejų pusių tą perkasą gilų? Kas po daržus tuos gražius medžius pasodino Ir tuos kalnus su dauboms dailiai sulygino? Kas pastatė tas baltas trobas mūrinyčias, Iš plytų ar iš akmens blizgančias bažnyčias? Kas tuos žemčiūgus, auksus, sidabrus nupelno? Vis tai kruvins prakaitas ir muziko delna."	75
Mužike! ką tu kalbi – teišus apsakymas; Bet tark man, koksai yra tavo gyvenimas? „Su krosnia grinyčėlė, kurioje gyvenu, Tamsi, o vietoj lango lentikės tarp sienų; Toj per dienas ir naktis – ir dūmas, ir garas, Kruvin akis, blakstienus krintančios ašaros. Valgyms – lapai daržiniai, bėralinė duona, O kaušas vandens vėsin trokštėjimą kūno. Vietoje lovos – suolas, virkščiomis paklotas; Ant kojų apavimas – vyžos šešlankotos, Apjuosimas iš virvės, o krėkliai ir skranda – Tai apdarai, po kuriuos kūno paukščiai lando. Visa nauda – sūdynės, kuriais pelnos valgis, – Spragilas, žagrė, pjautuvs, spats, ekėčios, dalgis."	85
Broli mano, per visus muziku vadintas, Argi iš visų šalių esi nelaimintas? Tavo sopuliai sėdos mano širdy giliai, – Argi jau ir pons tavo tavęs jau nebmyli?	90
„Manas tu geradėji su geriausia širdžia! Manų sopulių, vargų nieks nereg, negirdi: Viešpatį, kurs yr danguj, visi šaukiam Dievu, O ciesorių karalių vadiname tėvu, – Pirms did aukštai, o antras did toli gyvena, Dėl to nedaein verksmai muziko nei vieno, Dėl to anie nežino mūsų raudojimų Ir baisiausioj nelaisvėj sunkių kentėjimų. Pons mūsų, norėdamas padauginti turtų, Tąkart, kada aš verkiu, pasidaro kurčiu; Kaipo gyvulį savą tikt dėl darbo augin, Kas metą vis mokesnius ir lažą padaugin. Ypačiai gvaltai, sargai, šarvaikai ir talkos: Reik per dienas ir naktis dvare rantyt malkas, Reik galvijus ir arklius visados pašerti Ir su naščiais ant sprando atnešti jiems gerti; Reik duoti žąsis, gaidžius, kiaušius, vilnas, uogas,	95
	100
	105
	110
	115

Riešutus, grybus, sūrius, kailius, linų sruogas
 Ir visokius pramonius, kurie vis didinas, –
 Dievs žino, kaipo anie lenkiškai vadinas! 120
 O žemės pusrėžėlis, vietomis smiltingas,
 Kitur tikras pajauris, o kitur purvingas,
 Bet ir tasai toks yra (kad tamsta žinotum),
 Jog šuo didis atgulęs uodega užklotų.

Vienąkart miške ilsint ant kelmuko sėdaus, 125
 Radau ąžuole bites ir biškelį medaus;
 Einu pas savo poną, bet tuščiom eit gėda,
 Nunešiau korį medaus, skundžiuos ant urėdo,
 Jog žmogui niekad gero žodžio nepasakė,
 Jog darbų be rokundo, jogei veltui plakė, 130
 Jogei... Tą man bekalbant, pons šauk' balsu garsiu:
 „Tylėk, chame! o tuojau tarpvartėj pakarsiu!“
 Aš matau, jogei ponas su manim nejuokau', –
 Dvilinkas susirietęs pro duris ištrūkau;
 Urėds lapt už pakaušio, nurovė kaltūną, 135
 Kaip kokiam bernadinui padarė karūną,
 O kai plaukų nebuvo, už ausies nutvėrė
 Ir, ant žemės išvertęs, su lazda nupėrė.
 Einu namon vos gyvas, nupeštas, nuplaktas
 Ir su dideliu gumbu kruvinu ant kaktos. 140
 Žydelis tar: „Girdėjau, jog ant to ne galas,
 Jogei dabar bus rykštės ant tavo pakalos.“
 Bučiuoju žydui kojas, meldžiu gelbėjimo,
 Tas už cukraus galvelę pirkto atleidimą.
 Taip žydelis mano sveikatą gelbėjo, 145
 Bet iš klėties tą ėmė, ką tikt pats norėjo.

Geradėjil! Juk moki gudiškai rašyti
 Ir visokius rokundus šiaip taip išguldyti?
 Rašyk pas Aleksandrą, ar pas Konstantiną,
 Ar pas anų senotą, patsai geriaus žinai; 150
 Juk kas dieną meldžiamės už anų sveikatą,
 Tegul tie žmonių tėvai žmonių vargus mato!“
 Atsakaiu: „Neder pirštus tarp durų kaišioti
 Ir svetimoj bažnyčioj žvakeles dagioti.
 Ar tai aš būdu taksų urvan lapių lįsiu? 155
 Ar kaip gandras gyvates svetimas naikinsiu?
 Ant kieno aš vežimo ir arklių važiuoju,
 Pagal jo norą visad giesmelę dainuoju:
 Kaip dūdorius birbin, taip kazoką šoku,
 Trumpai sakant, gudiškai rašyti nemoku; 160
 O kada ir mokėčiau, tai to dirbt nenoriu,
 Nes bajorui ant ponų pikts žodis nedoru.

Atstanke: teisiai kalbant, taip rašyt neliuosu.
Tegul gi Viešpats Dievas susimyl ant jūsų!"

- 1 *Dalele žmonių*: taip čia kreipiamasi į valstiečius.
- 2 *Iš kurio*: derinant su žodžiu *dalele*, turėtų būti *iš kurios*, bet šis žodis autoriaus, veikiausiai, siejamas su *mužiku*. Lietuviškuose D. P. tekstuose tokių kaip šis atvejų yra ir daugiau. – *Darbi* ranka – darbšti.
- 3 *mano raštu*: savo raštu.
- 4 *Norint* – nors.
- 5 *Mužike*: *mužikas* (baltar.) čia – valstietis baudžiauninkas.
- 6 *anų* – jų, t. y. ciesorių ir karalių.
- 7 *Ramtis*: *ramtis* – ramstis, atrama, pamatas.
- 9 *nekaltyste* – nekaltybe; niekuo nedėtas žmogau.
- 10 *mažne* – kone, bemaž, beveik. – *Viežlyvystė* – viežlyvumas, t. y. dorumas, skaistumas, garbingumas.
- 11 *tėvystės* – tėvynės, savojo krašto.
- 12 *pavardės* čia = pravardės, t. y. pažyminiai, epitetai.
- 15 *Tu... girdint* – turėtų būti: „tu... girdėdamas“; D. Poškos tekstuose labai dažnai randame padalyvį ten, kur reikėtų pusdalyvio.
- 18 *su nuopelna* – pelnytai.
- 19 *sustimp ranka* – nutirpsta, sustyra.
- 23 *did kaitrios vasaros* – didžiai, labai kaitrios.
- 26 *be uždaro*... barščius srebi – liesus, niekuo neuždarytus, t. y. be mėsos, taukų, grietinės...
- 32 *raginant* – ragindami.
- 36 *kol neužkris žara* – kol nesubrėkš vakaras.
- 38 *džiova* čia – išdžiūvimas, kūno išsekimas. – *Kaulų skaudumas* – kaulų skaudėjimas iš nuovargio.
- 42 *eiloms* (tarm., žem.) – eilėmis.
- 44 *Gystant namon ant galvos parneši vainiką*: autorius čia užsimena pabaigtuvių apeigas, kai darbininkai, baigę pjauti rugius, nupindavo pabaigtuvių vainiką, uždėdavo vienai darbininkei ant galvos ir dainuodami eidavo pas poną.
- 45 *darbymets praėjo*: autografe – darbimets pareje (tarm., žem.) = d. péréjo.
- 48 *staldus, diendaržius reikia ištuštinti*: *staldai* – tvartai; *diendaržiai* – laidarai, aptvarai prie tvartų; *ištuštinti* – mėšlą išvežti.
- 51 *pūdymas... kirpti* – arti.
- 60 *kaip prikaltas prie girnų... visą naktį malti*: kalbama apie senovinį malimo būdą rankinėmis girnomis, kurias turėdavo savo jėga sukkti baudžiauninkai.
- 62 *pusnėj* – pusnyje.
- 63 *žemėvilkais* – kai ant kelio mažai sniego, rogės pliką žemę siekia.
- 64 *Vežk... ronus... šatras, tvoras, mietus: ronai* – rąstai, tinkami lentoms pjauti; *šatros* – kartys; žagarai, žabos; *mietai* – basliai, kuolai.
- 66 *važiuok ing... Liepoją*: autografe – *ing... Liboi* = Libojj. Taip autorius vadina Liepoją.
- 67 *pagal mano galės* – pagal savo galią, išgalėjimą. Autorius pagal vartoja su kilmininku (žemaitiškai).
- 69 *Kaip verėne taukus: verėnas* – viralas.
- 72 *su gelžiu: gelžis* = geležis; autoriaus tarmėje *gelžis* – vyriškosios giminės.
- 73 *botyrines uolas* – milžiniškas, labai didelės uolas.
- 74 Autografo *Susikušas* – žemaičių tarm. savotiškumas: sangražinis veiksmažodis su dviem sangražos dalelytėmis, = *susikulia*.
- 76 Autogr. *gili* – žem. tarm. lytis = *gily*.
- 82 *mužiko delna* – muziko delnas, ranka (viską; nupelno). Poška čia ir kitur vietoj „delnas“ rašo „delna“ (savo gimtąja tarme).
- 85 *grinyčėlė* – grinčelė, grytelė, trobelė.
- 89 *Valgyms – lapai daržiniai, bėralinė duona: lapai daržiniai* – daržovių lapai, *bėralinė duona* – prasta, nevėtytų rugių (bėralo) duona, bėralienė.
- 90 *trokštėjimą kūno* – troškimą, norą gerti.
- 91 *suolas, virkščiomis paklotas: virkščios* – žirnių stagarai. Jais vargingi žmonės klodavosi guolį.

- 92 *vyžos šešlankotos* – šešialinka karna adytos (?).
- 93 *krėkliai ir skranda: krėkliai* – prasti, nudriskę drabužiai, skudurai; *skranda* – kailiniai.
- 94 *kūno paukščiai* – gyvis, parazitai.
- 95 *sūdynės* – padargai, įrankiai. – *Kuriais:* turėtų būti *kuriomis* (plg. pastabą prie 2 eil.).
- 96 *spats* – spatas, lopeta.
- 97 *Brolį mano:* D. P. *Žodyne* I, 105 yra cituojama šioji pati eilutė ir vietoj šių žodžių yra: *Žmogau, broli.* – *Per visus mužikų vadintas* – visų vadinamas mužiku.
- 98 *nelaimintas* – kuriam niekas nelinki laimės, nenori gero, tik nori blogo.
- 103 *Viešpatī... visi šaukiam Dievu* – vadinam Dievu.
- 110 Autogr. *Kurtu* – žem. tarm. lytis = *kurčiu*.
- 112 *lažą padaugin* – didina baudžiavines prievoles.
- 113 *Ypačiai gvaltai, sargai, šarvaikai ir talkos:* *gvaltai* – skubūs darbai, į kuriuos privalėjo eiti visi valstiečio šeimos nariai, palikę namie tik vieną – namų saugoti; *sargai* – baudžiavinė prievolė eiti iš kiekvieno valstiečio kiemo paeiliui po vieną dvaro saugoti nakčia; *šarvaikai*, kitaip *šarvarkai* – visų vieno kaimo arba kelių kaimų valstiečių vyrų pareiga eiti prie dvaro darbų, atliekamų būriu (kelių taisymas, griovių kasimas ir pan.); *talkos* – valstiečių prievolė eiti į dvarą per darbymes (mėšlo vežti, pjauti javų, šieno); per talką valstiečiai valgydavo dvaro maistą.
- 118 *kailius:* D. P. *Žodyne* I, 159, cituojant šią eilutę, vietoj šio žodžio rašoma *ilges* – duoklę.
- 119 *visokius pramonius* – visokias išmones, ko tik ponas prasimano, reikia duoti; D. P. *Žodyne* I, 159 šios eil. citatoje šio žodžio vietoj rašoma *rinkliavas*.
- 122 *pajauris* – pelkėta, šlapia dirva, šaltažemis.
- 124 Autografe *užktotum* – žemaitiška tarminė tariam. nuosakos lytis = *užklotų*.
- 130 *darbų be rokundo* – begalė, nesuskaičiuojama daugybė.
- 133 *ponas... nejuokau'* – nejuokauja.
- 135 *nurovė kaltūnq* – plaukus, gaurus.
- 136 *Kaip kokiam bernadinui padarė karūnq: bernadinų* (bernardinų) vienuoliai vaikščiodavo su plačiai praskustu pakaušiu, kuris kai kada būdavo vadinamas „karūna“ (sekant lenkų kalbos pavyzdžiu).
- 141 *ant to ne galas* – čia dar ne galas.
- 142 *bus rykštės ant tavo pakalos: pakala* – užpakalis; *bus rykštės...* – gausi plakti.
- 147 *gudiškai* čia – rusiškai.
- 148 *rokundus... išguldyti* – reikalus išdėstyti.
- 149 *Rašyk pas Aleksandrą ar pas Konstantiną:* kalbama apie kreipimąsi į carą Aleksandrą I (1801–1825) ar į jo brolių, didįjį kunigaikštį Konstantiną, caro vietininką Lenkijoje; *pas* – čia vartojamas į prasme.
- 150 *pas anų senotq: senotas* = senatas, Rusijos imperijoje – vyriausioji caro valdžios įstaiga, kurios priežiūroje buvo teismas, finansai ir administracija; ilgainiui senatas tapo aukščiausiaja teismo instancija.
- 154 *dagioti* – degioti.
- 158 Visa ši eilutė, cituojant *Žodyne* I, 677, autoriaus rašoma taip: *Tai ant jo prisakymo ir verkiant* (= verkdamas) *dainuojų*.
- 161 *O kada ir mokėčiau...* = o kad ir mokėčiau; *kada* vietoj *kad* D. Poškos kalboje dažnai randame.
- 163 *Atstanke* – galų gale. – *Neliosu* – nevalia.

PAS KUNIGĄ KSAVERĄ BOGUŠĄ, LIETUVĮ, IR JOKIMĄ LELEVELĮ, MOZŪRĄ

raštas žemaičio metuose 1810

Pataikavimais aš plunksnos teršti nenorėčiau.
Tik išreikšti dėkingumą gerbiamų tautiečių.
D. P.

Mūsų verksmo valandoj reta gera diena,
O man ta yra linksma, ta yr tiktai viena,
Kurioj girdžiu, jog yra dar žmonės teisingi,
Meilininkai tėvystės, o dar išmintingi.

Dabarčion linksmas esmi, kiekviens gal žinoti, 5
Ir neveikiai toks džiaugsmas širdingas gal būti,
Nes nuo savo kaimyno šiandien apturėjau
Knygas suvisu tokias, kokių aš norėjau.

Aš, artojas, pažįstu iš jo nagų levą, 10
Iš javų gerą dirvą, o iš žolės pievą;
Taip žemaičiai pažinkit išmintingas knygas,
Kurias rašė mozūras ir mūsų kunigas.

Pažinkite, jums sakau, nes prider pažinti 15
Ir visados jų vardą reikia mums atminti –
Tarpe mokytų žmonių mokslo draugininkus
Ir tarpe išmintingų didžius raštininkus.

Klausykit tada anų išmintingo rašto, 20
Jogei tėvystės mūsų rodo pradžių, kraštą,
Jog anie lygiai myli lietuvį, žemaitį,
O jūs girskit, ką sako jums šlovės dievaitė:

„Vaikai mano! Mokykit lietuvių pasauly,
Maloniai surokuokit kaip bitelės auly,
Nes pamarys Baltickas nėra perdalytas,
Lietuvių ir žemaičių kraujas sumaišytas.

Aprašykit, kaip Esta, Gerulis, Lietuva – 25
Visi trys tikri broliai, mano vaikais buvo;
Teisiai jų visų esmi aš tikra motina,
Mano ranka sūpavo anuos, užaugino.

Turėjau daugiau vaikų, bet visi išnyko, 30
Ant galo Jogėlionai dėl džiaugsmo paliko;
Verkiant anų pabaigą reikėjo matyti,
O kas tolesniai stojos, nebnoriu sakyti...

Tarkit, kaip kitą kartą jie mušė rymionis,
Skitus, gudus, kryžiokus, totorius pagonis,
Kaipo anie mylėjo savąją tėvystę, 35
Kaipo šarvuoti gynė savo karalystę,

Kaip saugojo viešpatį, nuo Dievo paliktą,
Nors buvo šiokių, tokių, ir gerų, ir pikčių;
Bendrystės gyventojams įstatymai liepė –
Kraujumi valdytojų rankų nesutepė. 40

Tarkit, dėl ko gi kalbų svetimųjų ieško,
Dėl ko anie nekalba tikrai lietuviškai,
Juk lietuvių liežuviu kalbėjo jų didai, –
Ar aniems savo tėvų ir motinos gėda?

Tikrai sakau, Odoakrs, Kęstuts ir Algirdas 45
Svečiopai nekalbėjo, nebent kur išgirdo;
Taipogi Mindaugs, Vytauts, Jogėls Vladislavas
Visados lietuvišku liežuviu bylavo.

Meldžiu, drauskit lietuvius, kurie to nemato,
Kurie save aukštesniai už žemaičius stato, 50
Kurie iš tikrų brolių be reikalo juokias;
Sakykit aniems tiesiai, jog yra apdūkę.

Sakykit, teužlaiko meilę ir vienybę,
Tegul draugystėj vargus kenčia su kantrybe,
Nes kur draugėj giminės meta šalin baimę, 55
Tokie yra aukštesniais už pačią nelaimę.

Tuos mano visus žodžius kiekviens tegul laiko,
Jei nor anas turėti vardą mano vaiko,
O aš Jums, mokytojai, už tą mokslą tiesų,
Sakant: ne veltui gimėt, vainikus uždėsiu.“ 60

4 *Meilininkai tėvystės* – tėvynės mylėtojai.

7 *apturėjau* – gavau.

8 *knygas... kokių aš norėjau*: kalbama apie K. Bogušo knygą *Apie lietuvių tautos ir kalbos kilmę* ir J. Lelevelio *Žvilgsnis į lietuvių giminių senovę ir jų ryšius su heruliais*, išsp. 1808 m.

17 *tada* – tad.

22 *maloniai surokuokit* – gerai sutikit, santaikoj gyvenkit. – *Auly* – avily.

23 *pamarys Baltickas* – Baltijos pajūris.

25, 26 *Esta, Gerulis, Lietuva* – visi trys tikri broliai: *Esta* – senovės Pabaltijo gyventojai, senųjų amžių autorių vadinami *aestiorum gentes, aestii, esti*. D. Poška šį pavadinimą vartoja plačiausia prasme ir taiko jį visiems senovės Pabaltijo gyventojams nuo Vislos ligi Suomų įlankos ir Eželio salos, tiek aisčiams (baltams), tiek suomių giminaičiams, ir visus juos laiko herulių šakomis. *Gerulis* – heruliai, kuriuos Poška laikė lietuvių protėviais. Vienaskaita tautovardžiai rašomi čia veikiausiai sekant senovinių slavų raštų pavyzdžiu ir reikia juos suprasti kaip kolektyvinės reikšmės vardus.

- 30 *Jogėlionai* – Jogailaičiai, iš Jogailos kilusi Lietuvos–Lenkijos valdovų dinastija.
- 32 *Kas tolesniai stojos* – kas toliau pasidarė; autorius čia užsimena apie laikus, užėjusius po Jogailaičių, kada valstybė pradėjo silpnėti ir smukti.
- 33 *rymionis* – romėnus.
- 37 *viešpatį* – valdovą. – *Paliktą* – paskirtą, lemtą.
- 43 *Jog* – juk.
- 45 *Odoakrs, Kęstuts ir Algirdas: Odoakras* (433–193) – kilimo skiras, Romos germaniškosios kariuomenės (samdytinės) vadas, 476 m. nušalinęs paskutinį Romos imperatorių ir pats pasiskelbęs Italijos karaliumi. Autorius be pagrindo sieja jį su lietuvybe. – *Kęstutis* (1345–1382) ir *Algirdas* (1345–1377) – didieji Lietuvos kunigaikščiai.
- 47 *Mindaugs... Jogėls Vladislovas: Mindaugas* (1251–1263) – didysis Lietuvos kunigaikštis, valstybės kūrėjas. – *Jogėlas* – Jogaila (1377–1434), didysis Lietuvos kunigaikštis ir (nuo 1385 m.) Lenkijos karalius, antru vardu Vladislovas.
- 48 *lietuvišku liežuviu* – lietuvių kalba (lenkiško posakio mechaniškas vertimas).

Dionizas Poška, *Raštai*, Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1959, p. 11–21, 49–53, 683–688, 693–694.